

**L' guèrnouye ki s' vèyéve
dèdjà boû.**

Ène corète a vèyu s'pachi trèvauthî pa in boû;
Ène bén bèle blan-bleuwe bièsse, tote è tchaûr,
Boune, a-t-èle pinsé, a sins mau satchî on loûrd tchaûr.
Lèye, ossi spèsse k'd'on cizèt l' oû,
S'a volu infler è ravalant s' n' alinne.
Èle ahanne, sofèle...oû, oû, oû.. wêt-doû,
Èle poûsse a s' è fé pèter sès vinnes.
Adon, s' djoke è dimande à ène ôte guèrnouye :
“Seu-dj’ divneuve ossi grosse ki li? – Dès couyes !
Poussèz pus fwârt ! - *Mppfff-chofe*, èt asteûre ? -
V'n'î èstèz nin co !
C'est po l' mwins chîj cints kulos ki mankenut co !
Èt l' ôte ki pompe èt racapompe, i-v'faut lî vîre sès massales,
Toûner nwâres violètes come lès cènes d' ène viye macrale.
Tot d' ène trake, bardaf, v'la k'èle pète.
È mile bokèts d' rikètes èle sikète !
Bransmint d' doûs inocints, tot parêy ont mau toûné.
Po ièsse rinnètes i s'sont amwinrnés mins i s'vîyîne tofér bén mia è boû.
Èstèz v'nu au monde po ièsse còrète,
Gonfèlèz-v', inflèz-v', fyoz come vos l'voloz, vos fèroz bérwète,
Èt n'ritchêroz au mia k'dins vosse bérdouye.
(A l' après dèl Fontinne)

**ÈT RIK ÈT RAK L'
BUSH VOUT SKÈTER**

L'IRAK

**ÈT RAK ÈT RIK ON
NOS TOUNE È
BOURIKES !**

Lès wêteus d' l' ONU n' ont co rin vèyu. Èsse ki leû maîsse-mwirneu racuzète va nos douvièt l' uch à ène **BLIX-KRÎG** ?

*

D'après lès cias, lès prévisionisses, ki vêyenut lon dins lès cautes èt lès boles di vêre, si l' bate èst coûte, mwinsse d' chîj samwinnes, ça va d' aler mia amon nos ôtes (lès "bons"). Si èle dimère durer trwès mwès, on va l' sinte passer èt duvu dispinser ène miète mwinsse tot payant plus tchêr. Si Saddam s' amûze (?) à fé durer l' fièsse èt fé pèter totès lès èmantchûres ki l' Blix n'a néen trové, on va riwêti à

deus côps po mète l' auto dsus l' voye rapwârt au costèdje do pétrole. Lès mwârts ki ça va fé on n' nos è djôze nérén. Lès va-t-on conter à l' pîce odobén a l' rominne pèzeye ?

*

Dins lès noviatés d'l'èdaume di 2003, i nos faut fé nos compliments à Lowi do Tchèri k'a mètu dsus l' arincrin dès paedjes è walon. Alèz don vîre dsus <http://www.courriaux.net/> si vos î rimètoz l' cawète “ sub4wa/in.html ” (à l' adresse) vos alèz trover dèl rèclame po dès djins k' vos conèchèz ène miète ☺

*

Tant k'vs èstèz dins lès arincrinnesses ridaedjes, fyoz don on distoû pa www.kvbkb.be èt î trover l' tièsse d'ène sakî k'on s'dimande ck' i pout bén fé dins cit èmantchûre.

*

A l' boûne vosse !

Parètréve k' si vos bèvoz dèl gote cink à chîj côp l' samwinne vos n' avèz k' swèssante au cint d' tchances d' avwè ène sakwè au coûr. Lès cias ki n' bèvenut k'à tanawète arîne, zèls, cint tchances au cint ! Minme ki vos ploz flûter do pèkèt, do wiski, vodka, rom o cki vos chène bon à l' astcheyance (mins nin d'pus deus à trwès catis pa djoûrnêye). Alèz, Mèlîye, rmètèz nos ça. C' èst por mi c' côp ci. *Mins l' bîre au tonia rausse au cabarèt.*

*

L' ôte djoû, Clèyante nos a dit (à s'n'acostumance dins l' Swêr) k' on s' brouye si

on dit "vous metterezez, nous suiverezons" è françès. Li "e" a tchèyu foû ène miète après l' XVIime sièke èt n'a dmère k'dins l'prumère conjugèzon. Pokwè don stitchérêve-dj' co dins mès walons scrîvaedjes dès lètes ki d(i)mèrenut à todimoyates è m'botche (r(i)mètz, s(i)titchérêve, s(i)crîvâdjes) ?

Kè dijèz-v' lès rfondeus ?

*

C' èst bén d' awè dèl pacyince mins i n' fauréve nén k'ça dmère durer trop lontimps ! L' dîj-ût d' awousse 1950 a stî tuwé Djulyin Lahaut dsus l' soû di s' maujhone. I xhèneréve ki, dispû 1977, on a trové ki l' rèsponsâbe èstéve on djint di Hal èt k'dispû on n'a nén sayî d'è sawè pus lon ! L' èst vraîy ki n'a nén stî l' dêrin k'on dmère à co ratinde po sawè kwè...

*

Avoz mau vosse tièsse ? D' après l' mède Bâhman Guyuron, d' Cleveland, ça va fini si vos vos fyoz rpasser lès plis d' vosse front èt l'rinde tot bén lisse. Sins pus pont d'frences dissu, tot vos ira au mia. Èsse pou çoula k' tant d' feumes dèl tèlè n'sont pus capâbes di moustrer dès sintumints ?

Si v's'avèz l' froyon odobén deûr à vos achîre, on n' a nén co polu nos dîre si on pout dèdjà s' occuper dèl sacrêye rôye...

*

On lomé Rayèl ki dit awè stî sakants côps s' pormwirner au dila do cîr dins ène jate ritoûnêye l'

cou au wôt au mitan d' ène profonde assiette; on lomé Rayèl ki dit awè stî djuner, dinner, riciner èt minme soper avou Djèhu, Moshè, Maomèt èt co Bouda; on lomé Rayèl ki s' dit mîrsoçon dès Èloims, d' après li, grands cougneus di nos ratatatayones do vî-vî temps d'avant lès grandès eûwes; on lomé Rayèl s' a vanté d' awè dèdja fé dès clonnaedjes di crapôdes èt d' valèts. L' arose c' èst ki n' èst nén d' acwârd po k'on î riwête di près po vîre si n'nos raconte nén dès crakes. C' èst cauzu shûr k'i nos coyone. Après tot, si lès Èloims s' sont bén atauvlés avou li, après lès waufes, l' jate di cafeu èt l' pitite gote ki va avou, l' *Bob-Eloim* ki l' a ramwinrné aréve bén polu, rivnu insi dsus place, î aler d'on ptit côn d' boutaedje. Avou l' temps

k' a passé, nos bauchèles ont tot d' minme gangnî è biaté èt il aréve polu trover à s'

goût. Nonna ? Nén co amon nos ôtes èwousk' il aréve dès acwintances ?

*

L' Nordisse Corêye vouréve djouwer cink royes èt rapontiyî sès atomikes gayoles. Parèt ki n' sont nén prèssî d' mète dès èyolinnes à l' place. C' èst l' vraîy k' on molin à vint, minme pa temps d' grossès bîjes, n' a mây èvoyî lon ène sakwè ki rixhène a ène fusêye. Parètréve k' on a sondjî a vêla rèvoyî nosse Lome Burdjon – k'a bén d' l' agrès po zèls - po sayî d' arindjî lès bidons. Ptète k'avou ène novèle banslêye d' flates èt ène risêye au ptits djonnes ?

*

I gn'a dèdja sakants mwès, dins TOUDI on lîjéve ki l' Waloniye sérêve iène dès pus ritchès rèdjons d' France. Minme k' èle î purdréve li cinkyinme place. Èt si on l' mètève dsus lès scayons dèl chaûle di l' Urope ? Dins lès novias ki font bén rade s'î aclaper, i gn'a l' Èstoniye. Sondjèz k' avou sès 1.300.000 djints (ddins 40 au cint d' russofones) i vont fé l' balance amon nos ôtes avou li Hènå ! Bon, on a mwinsse di bwès k' zèls, mins on a Van Cau èt Di Rupo po nos richandi ☺...

*

Si, à l' astchêyance, vs' avèz dès rûjhes à nos bén comprinde, s'ayèz d' aler trover on èsplicaedje di nos mots amon

<http://moti.walon.org>

*

L' timbe Prior dèl Posse-Posse (s'apinse L.Mahin) c'est cauzu come lès pronostics Prior di ddins l' temps. On poléve fé dès crwès èt awè dès "cèrtitûdes" di gangnî. C'estéve tot sovint parêy po l' pus grande masse k' i èstîne d'leû caurs bîtîs.

*

"**Doné c'est doné èt riprinde c' èst voler**" k'on nos dijéve èl maujone, "mins kand on vos a prusté i vos faut rinde". Pokwè k' cès ratoûrnûres là nos trotenut è l' tiesse ? I gn'a bén ène réjon. Kwè ? 2 000 000 dijèz-v'?

L' pinsèz-v' ? Au fond, c'est ptète lès minmes k'on stî foutu l' ôte fiye pa on ôte dins l' feû ? Esseki ça n' vos chène néen on *prizunik* dins lès politikaedjrêyes ?

*

Pisk'on djôze di feû. L' ôte djoû, èl Tailande, on ome a scroté on blindé camion plin d' caurs. Manke di tchance, i s'a fait prinde mins lès liârds n' èstîne pus là. "Come i fiéve frèd, dji ls-a brûlé po m' rëstchaufé" a-t-i èspliké. Vêla, lès mau-pinsants d'jenut k'i 'nn'a mètu ène boune banslêye à iute po sès vîs djoûs...

*

L' Paris-Dakar, l' coûsse dins lès sauvlons, ct' aneye ci n' passe néen pa Dakar. Lès imaudjes k' on nos è done mousterenut sovént dès rèclames po lès Golwèsses. Kand lès coûsses di Francorchamp vont s'd'aler coru lon èri avou leû banslêyes d' rèclames po lès cigarètîs

comint èsse k'on va fé po k'on n' è profite néen lon èt laudje ?

*

Tant k'a vos cauzer d' fumaedjes. On n' nos dit rén, on nos muche tot mins tot fini pa s'fê sawè. Dispû 30 ans on professêu d' univêrsité Swisse boutéve dsus lès riskes di maladîyes ki lès èfants d' fumeûs ont. L' arose c'est k' dispû l' minme nombe d' anêyes il èstéve payî pa Flup Moris (ki fabrike dès totes cozeûwes) po n'nén trop fé di mwêjès discoviètes èt d' bén nèyî l' fumêre tot saûrant lès pèxhons.

*

TCHOFILE S'ADOUVE (*On vos avéve dèdjà fé fait conxhance avou li è 2001 à la paedje 70*)

Achîd dins on vî fautule au culot do feû, minme après sakants gotes di stronnées, on n'dwât néen si bén k' ça. I n'a néen falu k' Tchofile ranche branmint dins sès

clikotias à l' pikète do djoû po k'dji dove on ouy èt l' riwêtî. D'on brès il a disgadjî ène cwane dèl taûve èt i mète deus grandès jates. Il a aurdé dvant li l'pus chaurdée èt chofler deus côps dins l' ôte po z' è fé rëxhe kékes blancs plomions k'ont volé dins l' lumère do kinkèt. Il a vnu grawî èt rikèrdjî li stûve avou deus trwès bokèts d'bwès èt dès brêzètes. L' machurêye cokmwâre n'a néen ratindu lontimps po tchanter. Il a tapé on ouy dins l' ramponau, i passer on dwèt djani pa l' nicotine èt, d' azârd s'dijant k'c'estéve come bon po on côn, l'a rmètu dsus l' caftîre èt i fé coler l' bolante euwe. L'cafeu sièrvu, i m'a bén falu l' bwâre. Après tot, ènn'don, kand on a conchu l' guêre... "Non mèrci, lî adj' tot d' minme dit kand il a volu m'è risièrvu iène, dji n' seû néen on grand cafeteu." M' vinte grûléve mins quand dj'a vèyu, dsus on bokèt d' gazète, l' vî rassètchî mitan d' pwin, dji m'a dit k'il èstéve temps d'fé rédjime. Tchofile, ki s' avéve fait ène potêye di deus tayes di pwin è bokèts èt do suke di pot, mandjéve à plins kilîs. S' jate vûde, i s'a choûrbu lès lèbes èt m' dire : - Dji n'a måy conté comint Mardjo m'a kité. A vos dj'èl va bén dire.

"S' èstéve on ût di djanvî. L' nût èstéve frède. Come di djasse li tchambe n' èstéve néen tchaufée. Si on s' sièrvéve do pot d' chambe - èt, pris dèl prostate, s' èstéve pus

sovint k'a m' toû - au matèn l' pichate î èstéve èdjalee. Èviè ménût, bén racamuchîye padzo lès covèrtes èt l' courtèpwinte, Mardjo a ronfèlé drole, come si s'stronnant. A mitan dispièrté, dji m'a toûné dsus place èt, sins l' volu, m'mwin a djondu si ddrî, li pia di s'ddri. S'tchimisse di nût d' couti s' avéve wôt rimonté. Èle ni s'a nin raculé come à s' n' ûzance di branmint d' anêyes èt mès dwèts di doucement s' ènonder à l' carèssî, passer dsus l' crau dèl cwisse, dischinde l' long d'sès grèvées èt rimonter davin-davaudjuk'a s'n' antche. Dji n'î sintéve pont d' grumias, s' pia divnéve, come dins nosse djonne temps, ossi douce ki dèl swè tot s' richandichant dizo mès florâdjes. Mardjo n' ronfèléve pus èt rèspiréve paujermint. Èle a come guinwî ène miète kand, après awè trèvauthî s' costé, dji a aspagnî si spale èt l' carèssî. Dzo l' tchimisse, mès dwèts ont dischindu li skine, rifter d'leû dos l' rôye dès fesses, florer l' fonzée èt s' avaler djusk'aus ggnos, rimonter, ridischinde sins s' nauji, sins pus sawè s' djoker. Tot sospirant, Mardjo s'a cotwardu, s' glissî d'sus s'dos èt sitinde sès djambes. Mès dwèts, assatchîs pa l' tchaleûr do choû, ont cotoûrné l' boutroule, adonpwis s' afranchi a griper èt djonde li pwètrène, wazu l' apougnî èt prèssî lès grins d'on flitchî

mamuron k'a gonfèlé d' cauzu deus cintimètes èt deuri. Mardjo a djèmi. M' mwin a kandjî d' tête èt î djouwer tot parêy li cramignon. Mardjo a ahané. Dès pititès grawèes si chûvine dus s'pia. M'mwin a ridischindu, l' vinte, li boutroule, li choû, lès cwisses, lès ggnos, lès gravèes èt pigote à migote rimonter, èt pwis ridischinde, èt rimonter, co ridischinde, passer oute èt, rivnus à l' fraze, prende li temps d'î discomèler lès croles. Î lèyant Poûcèt, Laridèt s'a sitindu dsus l' crèvaude, distinde li craye èt s'î muchî. Discafî, l' pèpion, d' sovnance, s'a rècrêté. Kékes munutes d' kèkiyâdje à l' dèfacer èt l' fé radeuri... l' mozète a triyané, Mardjo a rauki, s' a ècruké, sèrer sès cwisses à m' broyî m'mwin, s' dislachî, s' toûner à intche èt, sins moufster, tot anslant, lèye ki n'avéve mây sitî glote dès cougnaedjes, s'raca poter dsus li ptit bouneûr rimonté d'bén lon dins l' temps. Mi, ki n'avéve pont d' flou à ratinde d'on rûni cranchu èdia, pus rin à polu cowêter d'mès cozins, dji m'a toûné dsus m' drwèt costé, m'mwin èstéve frèchîye pa ène miète di chume. Tèvozé, i

m'chène co è ritrover l' sinteu. Li lèdmwin, Mardjo èstéve tote frède dsos l' linçoû avou on drole di ptit sorîre dsus sès lèbes. L' docteur Hans k'a vnu po signî lès papîs rèkis po l' ètèrmint a sori èto tot m' dijant "Èle a sofru d' bén dè maus dins s' vikêriye mins dji pinse k' èle a yeu ène bèle mwârt.""

Tchofile a spotchî ène clére pièle ki lî comincéve a rider dsus s' massale èt s' lèvant d'dré "Alèz, dji m'va vos ramwinrner à vosse auto, ça va ranêri mès eskiyons." V'loz comprinde ki c'djoû là, rintré à m' maujone, dji n'a wêre fait di bon come ovrâdje ? Dins m' sovance, l' dêrin còp k'dj' avéve vèyu

Mardjo

èle

avéve

dèdjà

dins lès

katrè-

vints

ans..

*

**On va
bén rade
nd'aler**

voter. (Dîj-ût di may) Nosse Minisse di Président a, li, décidè di n'nén pus s'mète dsus lès lisses.

*